

Аліменти для батьків: літні люди мають право на виплати від дітей

Термін «аліменти» майже стовідсотково означає для кожного виплати на дітей одного з батьків, який не живе в родині після розлучення. Однак мало хто знає – батьки мають законне право на утримання їх за потреби власними дітьми в старості.

За інформацією начальника головного територіального управління юстиції у Кіровоградській області Вадима Гуцула, на сьогоднішній день на виконанні в державної виконавчої служби у Кіровоградській області є 14 проваджень, які були винесені на користь батьків з утримання їх дітьми, протягом останніх трьох років.

– Одне з проваджень – досить цікаве, – розповідає Гуцул, – воно має характер одноразової виплати аліментів на користь батьків. Там іде мова про те, що жінка, яка захворіла й понесла витрати на лікування, отримала від одного із синів 25 тисяч гривень на лікування, а інший син допомагати матері у лікуванні відмовився. У зв'язку з цим мати вчинила принципово і звернулася до суду для стягнення з нього цієї суми.

В результаті з другого сина стягнули 17 тисяч 698 гривень.

Інші виконавчі провадження є у Знам'янському, Долинському, Голованівському, Новоукраїнському, Олександрійському, Світловодському відділах виконавчих служб. Є приклади виплат по 100, 50 чи 80 гривень на місяць, а є випадки, де стягується чверть чи восьма частина від доходів дітей. Два провадження закрили у зв'язку зі смертю стягувача.

– Досить цікавий випадок у Знам'янському районі, – продовжує керівник юстиції, – де два сини сплачують по 100 гривень щомісяця на користь свого батька. Тобто, стягнення навіть не до однієї дитини, а до двох.

Це – право батьків, яке передбачене законом, в тому числі Сімейним кодексом, щодо утримання дітьми своїх батьків в разі такої необхідності.

– Зазвичай, діти, які нормально і правильно виховані в дусі моралі, самі утримують своїх батьків і без нагадування з боку держави, – наголошує Гуцул, – але бувають випадки, коли діти забувають про цей обов'язок. Так

само, як і деякі батьки забувають про своїх дітей та не сплачують аліментів. Тому батьки поновлюють свої права через суд. Трапляються різні види виплат – від 50 гривень до чверті доходу щомісяця. У всіх цих випадках провадження знаходяться в нас на виконанні. Кошти стягуються із бухгалтерій, утримуються з зарплат чи навіть пенсій боржників – є й такі діти, які вже самі на пенсії та сплачують аліменти батькам. Тому наголошуємо на тому, що права є не лише в дітей, а й у батьків.

Ця законодавча норма існує ще з радянських часів. Раніше, зазначають в управлінні юстиції, просто не проводилася робота з правової освіти та культури населення. Люди знали тільки про свої обов'язки, а про права, зазвичай, – ні. Тому сьогодні юстиція в рамках проекту «Я маю право» інформує населення.

На сьогодні статистика з утримання батьків дітьми не ведеться, бо вона не є масовою по Україні.

Заступник начальника управління державної виконавчої служби – начальник відділу організації та контролю за виконанням рішень ГУ юстиції в області Юлія Секмедін працює в державній виконавчій системі з 1999 року. Пам'ятає цікавий випадок щодо провадження, за яким стягнення проводилось на користь батька з двох синів:

– Стягнення проводилось з 1999 року – я пам'ятаю, тому що воно тривало, поки стягувач не помер в 2014 році. Ми стягували аліменти з його синів 15 років. Коли діти були маленькі сім'я розпалася і він, працюючи на заводі, платив їм аліменти. І коли досяг того віку та права – звернувся за аліментами в зворотному напрямку. Вийшла сплата аліментів двома поколіннями одне одному.

У зв'язку з другим пакетом змін до законодавства, який уже діє, передбачається норма, що батьки, які не сплачують аліменти, втрачають право на своє утримання від дітей у разі потреби в майбутньому. До цього такої норми не існувало, тепер же її прописали.

– Ми не звикли ментально до того, що батьки примусово стягують кошти на своє утримання з дітей, – підсумовує Вадим Гуцул. – Люди не вважають це морально правильним. Їм соромно за те, що вони не виховали своїх дітей належним чином. Але обирати – користуватися правом аліментів чи ні –

справа кожного, тому це явище не є масовим. Для Європи це є більш поширеним. Там за законодавством, якщо людина похилого віку знаходиться в будинку для утримання таких людей, їхні діти в обов'язковому порядку сплачують певні внески на утримання батьків. В різних країнах по-різному, але в основному там про свої права знають вже давно.

За даними Юлії Секмедін, управління юстиції зверталось до будинків пристарілих з метою інформування людей щодо їхнього права на утримання дітьми. Однак не всі заклади зацікавлені в додаткових діях інтересах своїх підопічних.

– У нас є приватний будинок такого типу – благодійна організація «Оберіг», – зазначає Секмедін. – Їм не цікаво, щоб їхні підопічні отримували аліменти. Є ще психоневрологічний інтернат. У закладах – утримання за рахунок пенсій стариків, 75 відсотків утримують, 25 – залишають. Це дуже маленькі кошти. Ми розуміємо, що є байдужість закладу до отримання коштів. Ми будемо звертатися з тим, щоб нам надали можливість провести там правороз'яснювальну роботу. Дитячі будинки та школи-інтернати піклуються про своїх дітей і як опікуни подають позови до суду щодо стягнення аліментів на користь дітей. Тут така ж аналогія – заклад мав би піклуватися про таких людей і звертатися як опікуни до суду, виступати в інтересах своїх підопічних.